

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: STM:n lausuntopyyntö VN/8871/2019

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Meripelastusseura kiittää mahdollisuudesta lausua lausuntopyyntöön hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (VN/8871/2019).

Suomen Meripelastusseura on vuonna 1897 perustettu meri- ja järvipelastusyhdistysten keskusjärjestö, jonka toiminta perustuu vapaaehtoisten meripelastajien auttamishaluun ja pyyteettömään työhön. Päätehtävämme on auttaa merihätään joutuneita rannikolla ja sisävesillä. Toimimme myös veneilyturvallisuuden parantamiseksi jakamalla tietoa ja pyrkimällä vaikuttamaan asenteisiin.

Vapaaehtoinen meripelastustoiminta on merkittävä osa valtakunnallista pelastuspalvelua. Miehistömme auttavat joka vuosi vesillä yli kolmeatuhatta ihmistä, joista noin parikymmentä pelastetaan todennäköiseltä menehtymiseltä. Avunsaajista pääosan muodostavat huviveneilijät, joiden matka katkeaa tekniseen vikaan tai merimiestaitojen puutteeseen. Vapaaehtoisten meri- ja järvipelastajien jatkuvan valmiuden lähes 800 000 miestyötunnin työpanoksen arvo on noin 20 M€ vuodessa, virkatyönä tämä kustannus tulisi yhteiskunnalle vuorotyöstä johtuen kolminkertaisena.

Meripelastusseuran vastikään hyväksytyssä strategiassa kaudelle 2020-2025 on kirjattu tavoitteeksi yhdenmukaistaa pelastuslaitosten kanssa alueilla tehdyt yhteistoimintasopimukset. Esitetty lakimuutos nähdäksemme tukee strategiaamme tavoitteita erinomaisesti.

Meripelastusseura pitää pelastustoimen järjestämistavan uudistusta hyvänä ja tarpeellisena. Pelastustoimen valtakunnallisen ohjauksen tarve on havaittu esimerkiksi siten, että tällä hetkellä pelastustoimen järjestelyt sisävesialueilla poikkeavat merkittävästi toisistaan alueesta riippuen. Meripelastusseura toimii kaikilla suurilla sisävesillä sekä merialueella ja tekee yhteistyötä liki kaikkien pelastustoimen alueiden kanssa. Lakiesityksen tavoitteena oleva palveluiden yhdenvertainen saatavuus on erittäin kannatettava tavoite.

Viidennen pykälän ehdotus esimerkiksi merellisten tehtävien valmiuden keskittämisestä parantaa varmasti pelastustoimen mahdollisuuksia kouluttaa, varustaa ja hankkia resursseja merelliseen ja vesistötoimintaan. Meripelastusseura näkeekin tässä potentiaalisen tiivistettävän yhteistyön mahdollisuuden valtakunnallisena toimijana.

Lain esitöissä puhutaan valtakunnallisista tavoitteista, mukaan luettuna pelastustoimen muun järjestösektorin toiminnan jatkuvuuden varmistaminen. Laista itsestään on kuitenkin vaikea löytää varsinaista ohjausta yhteistyöhön muiden pelastusalalla toimivien yhteisöjen kanssa, puhumattakaan esimerkiksi valtakunnallisesta sopimusmallista tai jopa sopimukseen perustuvasta yhteistyöstä. Pelastustoimen palveluiden tuottamistapojen lisäksi 8 § toisen momentin luettelossa voisi suoraan olla mainittuna myös yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kanssa - ovathan erilaiset järjestöt alueillaan merkittäviä toimijoita, kuten lain yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan.

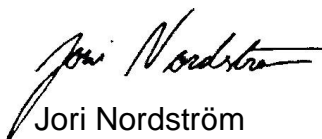
Rahoituspohjan muutos vapaaehtoisen meri- ja järvipelastustoiminnan uhkana

Pelastustoiminnan vastuuviranomaisten toimintaan kohdistuvien säästöjen seurauksena vapaaehtoisten meripelastajien työmäärä tuskin lähivuosina vähenee. Toimintamme rahoitusta on kuitenkin leikattu monin tavoin.

Päärahoittajamme STEA:n avustus veikkausvoittovaroista on vuodessa noin 1,8 M€, josta valtaosa käytetään aluskaluston ylläpitoon ja uudisalushankintoihin. Uudisalushankintojen avustusosuus on kuitenkin laskenut kolmessa vuodessa 85 prosentista 70 prosenttiin ja vastaavasti olemassa olevan kaluston ylläpidon tuki 100 prosentista 70 prosenttiin, mikä tarkoittaa käytännössä 450 000 euron omarahoituksen tarvetta vuodessa. Samaan aikaan lästimaksujärjestelmän korvaaminen Rajavartiolaitoksen kautta tulevalle valtion avustuksella on pienentänyt vuotuista avustustamme lähes 100 000 eurolla. Toisaalta olemassa olevan kalustomme ylläpito- ja korjauskustannukset nousevat edelleen samalla, kun vaatimukset pelastus- ja avustustoiminnallemme kasvavat viranomaisten toimenpiteiden ja lisääntyneen vesiliikenteen johdosta.

Vapaaehtoisen meripelastustoiminnan merkitys yhteiskunnalle ja yhteiskunnan sille osoittama tuki eivät ole enää tasapainossa. Jos toimintamme halutaan jatkuvan nykyisellä korkealla tasolla, on siihen osoitettava myös riittävästi voimavaroja. Nykyinen sisäministeriön ja Rajavartiolaitoksen kautta kanavoitu valtionavustus 238 000 euroa (vuonna 2020) tulisikin viipymättä nostaa vähintään 600 000 euron tasolle, jotta kykenemme turvaamaan toimintamme tason ja jatkuvuuden.

SUOMEN MERIPELASTUSSEURA RY

Jori Nordström
toimitusjohtaja